KİTAP

Ceza Hukuku Genel Hükümler

Murat Volkan Dülger

4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Ekim 2026, 1560 sayfa, ISBN 9786253612337

İçindekiler

4. Baskıya Önsöz 7
3. Baskıya Önsöz 8
2. Baskıya Önsöz 9
Önsöz 10
Kısaltmalar 45

BİRİNCİ KİTAP
CEZA HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM
CEZA HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI VE İLKELERİ

§ 1. CEZA HUKUKUNUN İŞLEVİ HUKUK DÜZENİ İÇİNDEKİ YERİ VE DİĞER HUKUK DALLARIYLA İLİŞKİSİ 51
I. SUÇ CEZA VE CEZA HUKUKU 51
A. Ceza (Suç) Normunun Yapısı 51
B. Ceza Hukukunun Muhakeme Hukuku ve İnfaz Hukuku İle Ayrılması 58
C. Devletin Cezalandırma Yetkisi 59
D. Ceza Hukukunun Tanımı, Konusu ve Yaptırım Sistemi 60
E. Ceza Hukuku Terimi ve Alanın Adlandırılması 61
II. CEZA HUKUKUNUN İŞLEVİ 62
A. Ceza Hukukunun Toplumsal İşlevi 62
1. Sosyal Bir Olgu Olarak Ceza Hukukunun İşlevi 62
2. Sosyal Bir İşlev Olarak Ceza Hukukuyla Korunan Hukuksal Değer 64
a. Hukuksal Değerin Anlamı 64
b. Hukuksal Değerin İşlevleri 66
c. Hukuksal Değer – Suçun (Hukuki) Konusu Ayrımı 74
d. Korunan Hukuksal Değerin Değişikliğe Uğraması 77
3. TCK'ya Göre Ceza Kanununun Amacı 80
4. Özgürlükçü Ceza Hukukunun Amacı 81
B. Bir Bilim Dalı Olarak Ceza Hukukunun İşlevi 83
C. Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersinin İşlevi ve Amacı 86
III. CEZA HUKUKUNUN HUKUK DÜZENİ İÇİNDEKİ YERİ VE DİĞER HUKUK DALLARIYLA İLİŞKİSİ 87
A. Kamu Hukuku İçinde Yer Alan Bir Disiplin Olarak Ceza Hukuku 87
B. Ceza Hukukunun Doğrudan Bağlantılı Disiplinler ile İlişkisi 88
1. Ceza Muhakemesi Hukuku ile İlişkisi 89
2. İnfaz Hukuku ile İlişkisi 92
3. Kabahatler Hukuku ile İlişkisi 94
a. Kabahatlerin Suç Olmaktan Çıkarılması Görüşü 94
b. Suç – Kabahat Ayrımı ve Kabahatler Hukuku 96

4. Kriminoloji, Viktimoloji, Kriminalistik ve Adli Tıp ile İlişkisi 99
C. Ceza Hukukunun Diğer Hukuk Dallarıyla İlişkisi 101
1. Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi ile İlişkisi 101
2. Anayasa Hukuku ile İlişkisi 108
3. İdare Hukuku ile İlişkisi 109
4. Devletler Hukuku ile İlişkisi 111
5. Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku ile İlişkisi 114
6. Vergi Hukuku ile İlişkisi 115

§ 2. SUÇ POLİTİKASI VE CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ 116
I. SUÇ POLİTİKASI VE CEZA HUKUKUNA ETKİSİ 116
II. CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ 119
A. Hukuk Devleti İlkesi 120
B. Kusur İlkesi 123
1. Kusur Kavramının Ceza Hukukundaki Anlamı Kapsamı ve Dayanağı 123
2. Kusur İlkesi ile İlgili Disiplinlerarası Yaklaşımlar 128
a. Nörobiyolojideki Yaklaşımlar 128
b. Felsefi Yaklaşımlar 130
C. Ceza Hukukunun İkincil (Son Çare/Ultima Ratio) Olma İlkesi 131
D. İnsancıllık (Hümanizm) İlkesi 133
E. Ceza Hukukunun Güvence İşlevi: Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi 135
1. İlkenin Ortaya Çıkışı ve Çerçevesi 135
2. Ceza Hukukunun Özgürleştirici Niteliği 138
3. Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesinden Çıkan Alt İlkeler 139
a. Yasa Dışındaki Bir Hukuk Kaynağı ile Suç Oluşturma, Kaldırma ve Cezayı Değiştirme Yasağı 140
i. Genel Olarak 140
ii. İdarenin Düzenleyici İşlemiyle Suç ve Ceza Konulması Yasağı 140
iii. Olağanüstü Hâl KHK'leri ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri 142
b. Örf ve Âdete Dayanarak Suç ve Ceza Konulması Yasağı (Lex Scripta) 146
c. Belirlilik İlkesi (Lex Certa) 149
d. Kıyas (Analoji) ve Kıyasa Yol Açan Genişletici Yorum Yasağı (Lex Stricta) 156
e. Geçmişe Yürüme Yasağı (Lex Praevia) 162

İKİNCİ BÖLÜM
CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI VE YORUM YÖNTEMLERİ

§ 3. CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI 165
I. GİRİŞ 165
II. DOĞRUDAN KAYNAKLAR 165
A. Anayasa 165
B. Uluslararası Sözleşmeler 166
C. Kanunlar 166
1. Türk Ceza Kanunu 166
2. Ceza Hukuku Normu İçeren Diğer Yasalar 167
3. TCK ile Diğer Yasalar Arasında Çelişki Olması Hali 168
a. TCK'nın 5. Maddesinin Uygulama Alanı 168
b. TCK'nın 5. Maddesinin Uygulama Zamanı 169
III. DOLAYLI (YARDIMCI) KAYNAKLAR 171

A. Mahkeme Kararları 171
B. Örf ve Âdet Kuralları 172
C. Öğreti 173

§ 4. CEZA HUKUKUNDA YORUM 174
I. ANTİK RETORİK VE HERMENEUTİĞİN BİR ALT DİSİPLİNİ OLARAK YORUMLAMA 174
II. YORUMUN ANLAMI VE KIYASTAN FARKI 175
III. YORUM YÖNTEMLERİ 177
A. Gramatik (Sözel/Lafzi) Yorum 177
B. Tarihsel Yorum 178
C. Sistematik Yorum 180
D. Amaca Uygun (Teleolojik) Yorum 180
IV. YORUM TÜRLERİ 181
A. Biçimsel Yorum 181
1. Yasama Yorumu 181
2. Yargı Yorumu 183
3. Öğreti Yorumu 184
B. İçeriksel Yorum 185
1. Daraltıcı Yorum 185
2. Genişletici Yorum 188
3. Düzeltici Yorum 189

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
CEZA HUKUKUNUN UYGULAMA ALANI

§ 5. ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA 191
I. ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMANIN ANLAMI 191
II. YASALARIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞİ VE YÜRÜRLÜKTEN KALKIŞI 192
III. ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMADA KURAL 195
IV. GEÇMİŞE YÜRÜME YASAĞI 196
V. FAİLİN LEHİNE OLAN KANUNUN GERİYE YÜRÜMESİ 201
A. Kural 201
1. Ceza Yasaları İleriye Doğru Uygulanır 201
2. Failin Aleyhine Sonuç Doğuran Kanun Geriye Etkili Uygulanamaz 201
3. Failin Lehine Sonuç Doğuran Kanun Geriye Etkili Uygulanır 201
4. Failin Lehine Olan Kanun Belirlenirken Araya Giren Kanunlar Dikkate Alınır 203
B. Failin Lehine Olan Kanunun Belirlenmesi 203
1. Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Kurallar 206
2. Zamanaşımı Kuralları 207
C. Failin Lehine Olan Kanunun Uygulanması 208
VI. SÜRELİ VE GEÇİCİ YASALARDA ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA 210
VII. SUÇUN İŞLENDİĞİ ZAMANIN BELİRLENMESİ 210
A. Ani Suç 211
B. Kesintisiz (Mütemadi) Suç 213
C. Zincirleme (Müteselsil) Suç 214
D. İhmali Suç 214

§ 6. YER BAKIMINDAN UYGULAMA 215

§ 7. KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMA 216

I. KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMANIN ANLAMI 216
II. İÇ HUKUKTAN DOĞAN İSTİSNALAR 217
A. Cumhurbaşkanı'nın Sorumsuzluğu 217
B. Yasama Bağışıklığı 220
1. Yasama Sorumsuzluğu 221
2. Yasama Dokunulmazlığı 224
a. Genel Olarak 224
b. Yasama Dokunulmazlığının Uygulanmadığı İstisnai Durumlar 227
III. ULUSLARARASI HUKUKTAN DOĞAN İSTİSNALAR 232
A. Diplomasi Dokunulmazlığı 232
1. Genel Olarak 232
2. Diplomasi Dokunulmazlığının Hukuki Niteliği ve Sonuçları 234
3. Konsolos ve Konsoloslukların Hukuki Durumu 235
B. Yabancı Askerlerin Dokunulmazlığı 236
1. Genel Olarak 236
2. Dokunulmazlıktan Yararlanacak Kişiler 236
3. Dokunulmazlığın Kapsamı 236
a. Mutlak Yargı Yetkisi 237
b. Öncelikli Yargı Yetkisi 237

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
CEZA HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ

§ 8. CEZA HUKUKUNUN TARİHİNE GİRİŞ 239
I. CEZA HUKUKUNUN TARİHSEL TEMELLERİ 239
II. İLKEL CEZA HUKUKU DÖNEMİ 243
A. Genel Olarak 243
B. İlkel Dönemde Suç 244
C. İlkel Dönemde Cezalandırma 245
1. Öç Alma Usulü ve Sakıncaları 245
2. Öç Alma Usulüne Getirilen Sınırlamalar 246
III. AVRUPA TOPLUMLARINDA CEZA HUKUKUNUN GELİŞİMİ 248
A. Antik Yunan Hukuku 249
B. Roma Hukuku 253
C. Cermen Hukuku 258
D. Orta Çağ (Kanonik–Kilise) Hukuku 260
E. Müşterek Ceza Hukuku 261
F. Aydınlanma Çağından Günümüze Ceza Hukuku 265
1. Genel Olarak 265
2. Ceza Hukukunda Felsefi Hareketlerin Etkisi – Klasik Okul 267
a. Sözleşmeciler 267
b. Faydacılar 268
c. Adaletçiler 271
d. Karma Görüş – Klasik Okul 272
3. Ceza Hukukunda Deney ve Gözlem – Pozitivist Okul 274
IV. TÜRK TOPLUMLARINDA CEZA HUKUKUNUN GELİŞİMİ 278
A. Cumhuriyet Öncesi Türk Toplumlarında Ceza Hukuku 278
1. Eski Türklerde Ceza Hukuku 278

2. İslamiyet'e Geçişten Sonra Türklerde Ceza Hukuku 279
B. Cumhuriyet Sonrası Türk Toplumunda Ceza Hukuku 281
1. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu Dönemi 281
2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Dönemi 282

§ 9. ÇAĞDAŞ CEZA HUKUKU 284
I. XX. YÜZYILDA CEZA HUKUKU 284
A. Modern Ceza Hukuku – Klasik ve Pozitivist Okulların Sentezi 284
B. Liberal ve Otoriter Rejimlerin Sarkacında Ceza Hukuku 286
II. XXI. YÜZYILDA CEZA HUKUKU 289
A. Suçla Mücadelede Önleyici Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku Teorisi 291
B. Dijital Dünyanın Yeni Suçluluk Türleri ve Alanları 297

İKİNCİ KİTAP
SUÇ TEORİSİ

BİRİNCİ BÖLÜM
SUÇ TEORİSİNİN TEMELLERİ

§ 10. SUÇ TEORİSİNE GİRİŞ 301
I. SUÇ TEORİSİNİN İNCELEME YÖNTEMİ 301
II. SUÇ TEORİSİNİN GÖREVİ 304
III. SUÇ TEORİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 307
A. I. Dönem (Klasik Suç Teorisi) 308
B. II. Dönem (Neoklasik Suç Teorisi) 309
C. III. Dönem (Finalist Suç Teorisi) 310
D. Günümüzde Hâkim Olan Eklektik Suç Teorisi 312
E. İşlevselci Suç Teorisi 313
IV. SUÇ KAVRAMI VE SUÇUN UNSURLARI 313
V. DAVRANIŞ NORMLARINA UYMAMA: HAKSIZLIK 316
A. Haksızlık Kavramının İçeriği ve Hukuka Aykırılıktan Farkı 316
B. Hareketin Haksızlığı 321
C. Neticenin Haksızlığı 326
D. Değerlendirme ve Görüşümüz 329

§ 11. SUÇUN YAPISINI AÇIKLAYAN TEORİLER 334
I. GENEL OLARAK 334
II. KLASİK SUÇ TEORİSİ 336
III. NEO KLASİK SUÇ TEORİSİ 339
IV. AMAÇSAL (GAİ, FİNALİST) SUÇ TEORİSİ 341
V. TELEOLOJİK SUÇ TEORİSİ 344
VI. NEGATİF SUÇ UNSURLARI TEORİSİ (BÜTÜNCÜL HAKSIZLIK TEORİSİ) 346

İKİNCİ BÖLÜM
TİPİKLİK

BİRİNCİ ALT BÖLÜM
GENEL OLARAK TİPİKLİK

§ 12. TİPİKLİK KAVRAMI, TİPİKLİĞİN İŞLEVİ VE ÖZELLİKLERİ 349
I. TİPİKLİK KAVRAMI 349

II. TİPİKLİĞİN TANIMI VE GÖREVİ 350
III. SUÇUN SOYUT TANIMI OLARAK TİPİKLİK 351
A. Geniş Anlamda Tipiklik 352
B. Dar Anlamda Tipiklik 352
C. Tipikliğin İşlevleri 352
1. Sınırlandırma İşlevi 353
2. Ayırma İşlevi 354
3. Uyarma İşlevi 354
4. Eğitme İşlevi 354
5. Karine İşlevi 355
IV. TİPİKLİĞİN YAPISI 355
A. Tipikliği Oluşturan Unsurlar 355
B. Tipikliği Oluşturan Unsurların Sınıflandırılması 357
1. Yazılı Olan ve Olmayan Unsurlar 357
2. Betimleyici ve Değerlendirici Unsurlar 358
3. Suçun Yapısal ve Nitelikli Unsurları 360
4. Maddi ve Manevi Unsurlar 361
V. TİPİKLİĞİN HUKUKA AYKIRILIKLA İLİŞKİSİ 362
VI. TİPİKLİĞİN KUSURLULUKLA İLİŞKİSİ 363

İKİNCİ ALT BÖLÜM
SUÇUN MADDİ (OBJEKTİF) UNSURLARI

§ 13. HAREKET 366
I. HAREKETİN İÇERİĞİ 366
II. HAREKETİ AÇIKLAYAN TEORİLER 369
A. Ontolojik (Doğal) Hareket Teorileri 372
1. Nedensel Hareket Teorisi 374
2. Amaçsal (Final) Hareket Teorisi 378
3. Sosyal Hareket Teorisi 390
4. Bireysel (Kişisel) Hareket Teorisi 397
B. Normativist Hareket Teorisi 400
C. Hareket Teorilerine İlişkin Görüşümüz 402
1. Teorilerin Karşılaştırılması ve Görüşümüz 402
2. Bilimdeki Güncel Gelişmelerin Hareket Teorisine Etkisi ve Hareketteki Amacın Kökeni ile Anlamı 405
3. Kabul Ettiğimiz Teorilerin Sonuçları 411
III. HAREKETİN İŞLEVLERİ 413
A. Gruplandırma İşlevi 413
B. Tanımlama İşlevi 414
C. Bağlantı İşlevi 414
D. Sınırlama İşlevi 414
1. Hareket Yeteneği ve Kusur Yeteneği Ayrımı 417
2. Mutlak Kuvvetin Etkisi Altında Yapılan Hareketler 418
3. Mücbir Sebebin Etkisi Altında Yapılan Hareketler 419
4. Zorlayıcı Kuvvetin Etkisi Altında Yapılan Hareketler 419
5. Refleks, Spontan, Affekt ve Yarı Otomatik Hareketler 420
a. Refleks Hareket 420
b. Spontan Hareket 421

c. Affekt Hareket 422
d. Yarı Otomatik Hareket 422
6. Hayvanların Hareketleri 423
7. Bilinç Kaybında / Yokluğunda Yapılan Hareketler 423
8. Değerlendirme ve Görüşümüz 424
IV. HAREKETİN NİTELİĞİNE GÖRE SUÇLAR 425
A. Tek ve Çok Hareketli Suçlar 425
1. Tek Hareketli Suçlar 425
2. Çok Hareketli Suçlar 425
a. Birleşmiş Hareketli Suçlar 425
b. Bölünebilen Hareketli Suçlar 426
c. Seçimlik Hareketli Suçlar 428
B. Serbest ve Bağlı Hareketli Suçlar 428
C. Ani ve Kesintisiz (Mütemadi) Hareketli Suçlar 429
1. Genel Olarak 429
2. Mütemadi Suçlarda Devam Eden Unsur ve Mütemadi Suçun Tanımı 431
3. Mütemadi Suçların Gerçekleşme Biçimi ve Varlık Koşulları 432
4. Mütemadi Suçlara Bağlanan Sonuçlar ve Özellikli Durumlar 433
D. İcrai ve İhmali Hareketli Suçlar 434
§ 14. NETİCE 436
I. SUÇUN BAĞIMSIZ BİR UNSURU OLARAK NETİCE 436
II. NETİCENİN İŞLEVLERİ 437
III. SUÇLARIN NETİCEYE GÖRE AYRIMI VE SINIFLANDIRILMASI 439
A. Sırf Hareket Suçu – Neticeli Suç Ayrımı 439
B. Zarar Suçu – Tehlike Suçu Ayrımı 440
1. Zarar Suçu ve Tehlike Suçu Kavramları 440
2. Tehlike Suçlarının Kendi İçerisinde Sınıflandırılması: Soyut Tehlike Suçu – Somut Tehlike Suçu Ayrımı 441
3. Kalkışma (Teşebbüs) Suçları 445
§ 15. NEDENSELLİK BAĞI 448
I. GENEL OLARAK 448
II. NEDENSELLİK BAĞINI AÇIKLAYAN TEORİLER 451
A. Şart (Şartların Eşdeğerliliği) Teorisi 452
1. Şart Teorisinin, "Olmasaydı Olmazdı" (Condictio Sine Qua Non) Formülü ile Uygulanması 452
2. Şart Teorisinin Uygulanmasında Bilimsellik: Kanuni Şart Formülü 456
B. Şart Teorisini Sınırlamak Amacıyla Üretilen Teoriler 459
1. Uygun Neden Teorisi 460
2. Hukuki Önem (İlgi) Teorisi: Şart Teorisinin Tipe Uygunlukla Sınırlandırılması 463
3. Etkin Neden Teorisi 465
III. NEDENSELLİK PROBLEMLERİ 466
A. Alternatif (Çift) Nedensellik 466
B. Kümülatif (Biriken) Nedensellik 468
C. Öne Geçen Nedensellik 470
D. Varsayılan (Hipotetik) Nedensellik 471
E. Alternatif Nedenselliğin Özel Bir Görünümü: Kurul Halinde Verilen Kararlarda Üyelerin Sorumluluğu 473
§ 16. OBJEKTİF İSNADİYET 475

I. GENEL OLARAK 475
A. İsnadiyet Kavramı 475
B. Objektif İsnadiyet Öğretisinin İşlevi 477
C. Objektif İsnadiyet Öğretisinin Çerçevesi 478
II. OBJEKTİF İSNADİYETİ KALDIRAN HALLER 482
A. Hukuken Yasaklanmış (Kınanabilir) Bir Riskin Yaratılmadığı Haller 482
1. İzin Verilen Risk 484
2. Bir Riskin Hukuken Önem Taşımayacak Ölçüde Artırılması 489
3. Riskin Azaltılması 492
B. Neticenin Yaratılan Riskten Kaynaklanmadığı ve Failin Hakimiyetinin Ortadan Kalktığı Haller 494
1. Neticenin Atipik Nedensel Süreç (Bir Doğa Olayı, Tesadüf) Nedeniyle Gerçekleştiği Haller 496
2. Neticenin Mağdurun Hareketi Nedeniyle Gerçekleştiği Haller (Mağdurun Üstlenmesi) 498
3. Neticenin Üçüncü Bir Kişinin Hareketi Nedeniyle Gerçekleştiği Haller (Üçüncü Kişinin Üstlenmesi) 503
a. Uygun İsnadiyet İlişkisi Teorisi 505
b. İsnadiyet İlişkisinin Kesilmesi Teorisi 506
c. Sınırlı Sorumluluk Teorisi (die Theorie der begrenzten Verantwortungsbereiche) 506
C. Normun Koruma Amacına (Alanına) Girmeyen Haller 509
1. Failinin Kendisinin Korunmasına İlişkin Bir Yükümlülük Bulunması 509
2. Failin Özenli Hareket Etmesi Halinde de Neticenin Aynı Şekilde Meydana Gelmesi 511
D. Objektif İsnadiyeti Kaldıran Özellikli Durumlar 513
1. Yükümlülüğe Aykırılık Bağlantısının Bulunması Gereken Haller (Hukuka Uygun Varsayılan Nedensellik Halleri) 513
2. Güven İlkesi 514
III. OBJEKTİF İSNADİYETİN KALDIRILMASINA BAĞLANAN CEZAİ SONUÇLAR 516
IV. GÖRÜŞÜMÜZ VE DÜŞÜNCEMİZ 518
§ 17. FAİL 520
I. SUÇU İŞLEYEN KİŞİ OLARAK FAİL 520
II. ÖZGÜ (MAHSUS) SUÇ 521
A. Gerçek Özgü Suç 521
B. Görünüşte Özgü Suç 522
C. Bizzat Fail Tarafından İşlenebilen Suç 523
III. TÜZEL KİŞİLERİN SUÇUN FAİLİ OLUP OLAMAYACAĞI SORUNU 524
A. Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğunun Esasını Açıklayan Teoriler 525
1. Varsayım Teorisi 525
2. Gerçeklik Teorisi 526
B. Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğunun Genel İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi 526
1. Cezaların Şahsiliği İlkesi Açısından Tüzel Kişilerin Sorumluluğu 527
2. Kusur İlkesi Açısından Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu 528
3. Hareket Teorisi Açısından Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu 528
C. Değerlendirme ve Görüşümüz 529
§ 18. MAĞDUR 533
I. MAĞDUR KAVRAMI 533
A. Genel Olarak 533
B. Mağdur – Suçtan Zarar Gören Ayrımı 534
II. BELLİ BİR MAĞDURU OLMAYAN SUÇLAR 534
§ 19. SUÇUN KONUSU 537

§ 20. SUÇUN NİTELİKLİ UNSURLARI 540
I. NİTELİKLİ UNSUR KAVRAMI 540
II. NİTELİKLİ UNSURLARIN ÇEŞİTLERİ 541
A. Objektif Nitelikli Unsurlar 541
1. Harekete İlişkin Nitelikli Unsurlar 541
a. Hareketin İşleniş Tarzına Göre Nitelikli Unsurlar 541
b. Hareketin İşlediği Yer ve Zamana Göre Nitelikli Unsurlar 543
2. Fail ya da Mağdur Sıfatına İlişkin Nitelikli Unsurlar 543
a. Faile Göre Nitelikli Unsurlar 543
b. Mağdura Göre Nitelikli Unsurlar 543
c. Fail ile Mağdur Arasındaki İlişkiye Göre Nitelikli Unsurlar 544
3. Suçun Konusuna İlişkin Nitelikli Unsurlar 544
B. Sübjektif Nitelikli Unsurlar 545

ÜÇÜNCÜ ALT BÖLÜM
SUÇUN MANEVİ (BİLİŞSEL/SÜBJEKTİF) UNSURLARI

§ 21. MANEVİ UNSUR KAVRAMI VE SUÇ TEORİSİ İÇİNDEKİ YERİ 546
§ 22. KAST 552
I. KASTIN KAPSAMI VE UNSURLARI 552
A. Genel Olarak Kast Kavramı ve Unsurları 552
B. Kasttaki Bilmenin Neleri Kapsayacağı Sorunu 554
II. KASTI AÇIKLAYAN TEORİLER 558
A. Tasavvur Teorisi 558
B. İrade Teorisi 560
C. Karma Teori: Bilinç ve İrade Teorisi 562
D. Değerlendirme ve Görüşümüz 563
III. AMAÇ – SAİK UNSURU 565
IV. KASTIN TÜRLERİ 568
A. Doğrudan Kast 568
B. Olası (Gayri Muayyen) Kast 572
1. Tasavvur Teorileri: İmkân (Olanak) Teorisi ve Olasılık Teorisi 574
2. İrade Teorileri: Kayıtsızlık Teorisi ve Kabullenme Teorisi 575
3. Değerlendirme ve Görüşümüz 576
4. Olası Kastta Özel Durumlar 577
5. Olası Kastta Teşebbüs Sorunu 580
V. KASTIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ 583
A. Ani Kast–Tasarlama Kastı 583
B. Gecikmiş Neticenin Gerçekleşmesi (Dolus Generalis / Weber Kastı) 587
1. Tamamlama Görüşü 589
a. Hareket Görüşü 589
b. Nedensellik Görüşü 590
2. Teşebbüs Görüşü 590
3. Uygunluk Görüşü 590
4. Failin Planını Gerçekleştirmesi Görüşü 592
5. Görüşümüz 593
6. Ters Dolus Generalis Olayları 594
C. Alternatif Kast – Kümülatif Kast 595
VI. KASTIN ARANACAĞI ZAMAN 598

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HUKUKA AYKIRILIK

BİRİNCİ ALT BÖLÜM
HUKUK AYKIRILIK UNSURU

§ 23. HUKUKA AYKIRILIK KAVRAMI VE BAZI SUÇ TİPLERİNDE ÖZELLİKLE BELİRTİLMESİNİN İŞLEVİ 603
I. HUKUKA AYKIRILIK KAVRAMI 603
A. Tanım ve Biçimsel – İçeriksel Hukuka Aykırılık Ayrımı 603
B. Yasak Normu – İzin Normu İlişkisi 605
C. Suçun Yapısında Hukuka Aykırılığın Yeri 607
D. Hukuka Aykırılık – Kusurluluk İlişkisi 608
E. Hukuka Aykırılığın İçeriği 610
F. Tipiklik, Hukuka Aykırılığın Karinesidir 610
G. Hukuka Aykırılık Tüm Hukuk Düzeni Açısından Yapılan Bir Değerlendirmedir 612
H. Hukuka Aykırılık – Haksızlık İlişkisi 617
II. HUKUKA AYKIRILIĞIN BAZI SUÇ TİPLERİNDE ÖZELLİKLE BELİRTİLMESİNİN İŞLEVİ 618
A. Genel Olarak 618
B. Hukuka Özel Aykırılık Görüşü 619
C. Eylemin Genelini Değerlendiren Unsurlar Öğretisi ve Bu Ayrıma Dayalı Çözüm 620
D. Bu İfadelerin İşlevsiz Olduğunu İleri Süren Görüş 622
E. Değerlendirme ve Görüşümüz 622

İKİNCİ ALT BÖLÜM
HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

§ 24. HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİNİN GENEL ÇERÇEVESİ 626
I. GENEL OLARAK 626
II. HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİNİN MANEVİ (SÜBJEKTİF) UNSURU: FAİLİN HUKUKA UYGUN DAVRANDIĞINI BİLEREK HAREKET ETMESİ 631

§ 25. GÖREVİN YERİNE GETİRİLMESİ 637
I. KANUN HÜKMÜNÜ YERİNE GETİRME 637
II. AMİRİN HUKUKA UYGUN EMRİNİN İFASI 640

§ 26. MEŞRU SAVUNMA 643
I. GENEL OLARAK 643
II. MEŞRU SAVUNMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ 644
III. MEŞRU SAVUNMANIN ŞARTLARI 649
A. Saldırıya İlişkin Şartlar 649
1. Bir Saldırı Bulunmalıdır 649
2. Saldırı Hukuka Aykırı Olmalıdır 653
3. Saldırı Bir Hakka Yönelik Olmalıdır 661
4. Halen Mevcut, Gerçekleşmesi ya da Tekrarı Muhakkak Bir Saldırı Olmalıdır 664
B. Savunmaya İlişkin Şartlar 669
1. Savunmada Zorunluluk Bulunmalıdır 669
2. Savunma Saldırıya ve Saldırgana Karşı Yapılmalıdır 671
3. Savunma ile Saldırı Arasında Orantı Olması 672
IV. ÜÇÜNCÜ KİŞİ YARARINA (YARDIMCI) MEŞRU SAVUNMA 680
A. İnsan Yararına Meşru Savunma 680
B. Devlet Yararına Meşru Savunma 684
C. Hayvan Yararına Meşru Savunma 686

§ 27. HAKKIN KULLANILMASI 688
I. Savunma Dokunulmazlığı 689
II. İfade Özgürlüğü 691
A. Kavram 691
B. İfade Özgürlüğünün İçeriği 692
C. İfade Özgürlüğünün Anlamı ve Uygulaması 693
D. İfade Özgürlüğünün Kullanılması 694
E. Ceza Hukuku Bakımından Önemi 694
§ 28. İLGİLİNİN RIZASI 696
I. GENEL OLARAK 696
II. HUKUKİ NİTELİĞİ 698
III. RIZANIN GEÇERLİ OLMASI İÇİN GEREKEN ŞARTLAR 699
A. İlgili Kişinin Bu Konuda Serbestçe Tasarruf Hakkına Sahip Olması 699
1. Tasarruf Hakkının Olduğu ve Olmadığı Durumlar 699
2. Ötenazi 703
B. İlgili Kişinin Rıza Göstermeye Ehil Olması 705
C. Rıza Açıklamasının Yapılış Şekli 706
IV. VARSAYILAN RIZA 707
V. HİPOTETİK RIZA 708
§ 29. YÜKÜMLÜLÜKLER ÇATIŞMASI 710

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KUSURLULUK

BİRİNCİ ALT BÖLÜM
GENEL OLARAK KUSURLULUK

§ 30. KUSURLULUĞUN SUÇ TEORİSİNDEKİ YERİ VE UNSURLARI 713
I. KUSURLULUĞUN TEMELİ 713
A. Kavram: Kusur – Kusurluluk İlişkisi 713
B. Failin Kınanabilirliğine İlişkin Bir Değer Yargısı 715
C. Kınanabilirliğin Temeli Olarak Seküler Ahlak 718
D. Kınanabilirliğin Haksızlık Bilinciyle İlişkisi 723
E. Haksızlık Bilinci, İş Birliği Kavramı ve Kanunu Bilmemenin Mazeret Sayılmaması 724
II. KUSURU AÇIKLAYAN TEORİLER 725
A. Genel Çerçeve 726
B. Psikolojik Kusur Teorisi 727
C. Normatif Kusur Teorisi 729
D. Finalist Görüş 732
E. Yumuşak Kusur Teorisi 734
F. Kast, Kusur, Katı Kusur ve Yumuşak Kusur Teorilerinin Karşılaştırılması ve Cezalandırmaya Etkisi 736
G. Kusur Teorilerinin İhmali Suçlar ve Garantörlük Yükümlülüğü Bakımından Doğurduğu Sonuçlar 739
III. KUSURUN UNSURLARI 745
A. Kusur Yeteneği 745
B. Haksızlık Bilinci 746
C. Beklenebilirlik 748
§ 31. KUSURU ETKİLEYEN NEDENLER 749

I. TERMİNOLOJİ SORUNU 749
II. TCK'DA KUSURU ETKİLEYEN NEDENLER 750
III. KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HÂLLERİN SUÇ SİSTEMATİĞİNDEKİ YERİ VE İNCELEME SIRASI 751

İKİNCİ ALT BÖLÜM
KUSURU KALDIRAN VEYA AZALTAN NEDENLER

§ 32. YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ 754
I. GENEL OLARAK 754
II. BİRİNCİ GRUP YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ: 12 YAŞINI TAMAMLAMAMIŞ ÇOCUKLAR 755
III. İKİNCİ GRUP YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ: 12 YAŞINI TAMAMLAMIŞ 15 YAŞINI TAMAMLAMAMIŞ ÇOCUKLAR 757
IV. ÜÇÜNCÜ GRUP YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ: 15 YAŞINI TAMAMLAMIŞ 18 YAŞINI TAMAMLAMAMIŞ ÇOCUKLAR 759

§ 33. AKIL HASTALIĞI 762
I. AKIL HASTALIĞININ KUSUR YETENEĞİNE ETKİSİNİ BELİRLEYEN SİSTEMLER 763
A. Biyolojik Sistem 763
B. Psikolojik Sistem 763
C. Karma Sistem 764
II. TCK'DA AKIL HASTALIĞININ KUSURA ETKİSİ 764

§ 34. SAĞIR VE DİLSİZLİK 768

§ 35. GEÇİCİ NEDENLER ALKOL VEYA UYUŞTURUCU MADDE ETKİSİ ALTINDA BULUNMA 770
I. GEÇİCİ NEDEN KAVRAMI 770
II. GEÇİCİ NEDEN KABUL EDİLEBİLECEK DURUMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 771
III. SEBEBİNDE SERBEST HAREKET (ACTIONE LIBERA IN CAUSA) KURAMI 773
IV. SEBEBİNDE SERBEST HAREKET KURAMINI AÇIKLAYAN GÖRÜŞLER 774
A. Hareketin Öne Alınması Teorisi/Önceden Yüklenme Teorisi 774
B. Dolaylı Faillik/Araç Teorisi 775
C. İstisna Teorisi 777
D. Değerlendirme ve Görüşümüz 779
V. İSTEMSİZ ALINAN ALKOL YA DA UYUŞTURUCU ETKİSİYLE SARHOŞLUK 780
VI. İSTEMLİ ALINAN ALKOL YA DA UYUŞTURUCU ETKİSİYLE SARHOŞLUK 781
VII. ALKOL YA DA UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILARINDA KUSUR YETENEĞİNİN SUÇA ETKİSİ 782

§ 36. HAKSIZ TAHRİK 783
I. HAKSIZ TAHRİKİN HUKUKİ NİTELİĞİ 784
II. HAKSIZ TAHRİKİN ŞARTLARI 785
A. Tahrik Eden Bir Eylemin Bulunması 786
B. Tahrik Eden Eylemin Haksız Olması 787
C. Failin Tahrik Eden Haksız Eylem Sebebiyle Hiddet veya Şiddetli Elem İçerisinde Olması 788
D. Suçun, Hiddet ve Şiddetli Elem Etkisi Altında İşlenmiş Olması 789
E. Failin Hareketinin Tahrikte Bulunan Kişiye Yönelik Olması 790
III. HAKSIZ TAHRİKTE ÖZEL DURUMLAR 792
A. Haksız Tahrik ve Meşru Savunma 793
B. Haksız Tahrik ve Tasarlama 793
C. Haksız Tahrik ve Kan Gütme ile Töre Saikleri 794
IV. HAKSIZ TAHRİKİN SONUCU 795

§ 37. CEZA SORUMLULUĞUNU KALDIRAN HALLERDE SINIRIN AŞILMASI (M. 27/1) 796
I. HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİNDE SINIRIN KAST OLMAKSIZIN AŞILMASI 796
II. HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİNDE SINIRIN KAST OLMAKSIZIN AŞILMASI İLE MEŞRU SAVUNMADA SINIRIN AŞILMASININ FARKI 798

ÜÇÜNCÜ ALT BÖLÜM
MAZERET NEDENLERİ

§ 38. MAZERET NEDENİ KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ 800
I. MAZERET NEDENİ KAVRAMI VE ORTAYA ÇIKIŞI 800
II. HUKUKİ NİTELİĞİ 802
A. Mazeret Nedeninin Ceza Sorumluluğunu Etkileyen ya da Kaldıran Diğer Hallerden Farkları ve Bağımsız Bir Hal Olarak Kabul Edilmesi Gerekliliği 802
B. Mazeret Nedeninin Temeli: Beklenebilirlik 804
C. Mazeret Nedeninin Türk Ceza Hukuku Öğretisindeki Yeri 808
§ 39. ZORUNLULUK HALİ 810
I. GENEL OLARAK 810
II. ZORUNLULUK HALİNİN ŞARTLARI 814
A. Tehlikeye İlişkin Şartlar 814
1. Ağır Bir Tehlikenin Varlığı 814
2. Mevcut ve Muhakkak Bir Tehlikenin Varlığı 815
3. Tehlikenin Kişinin Kendisinin ya da Başkasının Bir Hakkına Yönelik Olması 816
B. Korunmaya İlişkin Şartlar 816
1. Tehlikenin Başka Türlü Bertaraf Edilememesi 817
2. Korunma Davranışı ile Tehlikenin Ağırlığı Arasında Orantı Bulunması 818
C. Kurtarma İsteği (Sübjektif Unsur) 819
D. Beklenebilirliği Etkileyen Haller 819
1. Tehlikeye Bilerek ve Bizzat Sebebiyet Verilmemesi 820
2. Tehlikeye Göğüs Germeyi Gerektiren Özel Bir Hukuki İlişkinin Bulunmaması 821
III. ZORUNLULUK HALİ VE MEŞRU SAVUNMA ARASINDAKİ FARKLAR 822
§ 40. HUKUKA AYKIRI VE FAKAT BAĞLAYICI EMRİN YERİNE GETİRİLMESİ 824
I. GENEL OLARAK 824
II. AMİRİN EMRİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELERİN ELEŞTİRİSİ 826
§ 41. MEŞRU SAVUNMADA SINIRIN AŞILMASI (M. 27/2) 830
I. GENEL OLARAK 830
II. HUKUKİ NİTELİĞİ 830
III. SINIRIN AŞILDIĞI DURUMLAR 832
IV. HAKSIZ TAHRİKTEN AYRIMI 835
V. HATA HALİNDEN AYRIMI 836
§ 42. CEBİR VE TEHDİT NEDENİYLE FAİLİN İRADE YETENEĞİNİN ETKİLENMESİ 838

BEŞİNCİ BÖLÜM
HATA (YANILMA)

§ 43. HATANIN ANLAMI VE TÜRLERİ 841
I. GENEL OLARAK 841
II. KASTI KALDIRAN HATA HALLERİ 843
A. Tipikliğin Maddi Unsurlarında Hata 845
1. Eşdeğer ve Eşdeğer Olmayan Hata Halleri 848
2. Seçimlik Hareketli Suç Tiplerine İlişkin Hata 851
3. Tersine Unsur Hatası, Çifte Tersine Hata ve İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs) Halleri 852
B. Suçun Nitelikli Unsurlarında Hata 854
C. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarında Hata 855
III. KUSURLULUĞU ETKİLEYEN NEDENLERDE HATA 859

A. Kusurluluğu Kaldıran veya Azaltan Nedenlerin Maddi Unsurlarında Hata 859
B. Haksızlık (Yasak) Hatası 861
1. Genel Olarak 861
2. Haksızlık Bilinci Kavramı ve Haksızlık Hatası ile İlişkisi 862
3. Hukuka Uygunluk Nedeninin Varlığında Hata 864
4. Haksızlık Hatasına Bağlanan Sonuçlar 867
IV. HATANIN OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME KOŞULLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 868
§ 44. HEDEFTE SAPMA 870

ALTINCI BÖLÜM
SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

§ 45. İHMALİ HAREKET 875
I. İHMALİ HAREKETLE İŞLENEN SUÇLAR 876
A. Gerçek İhmali Suç 876
B. Görünüşte (Gerçek Olmayan) İhmali Suç 878
1. Kavram, Hukuki Niteliği ve Unsurları 878
2. Hareketin İcraya Eşdeğer Sayılmasının Şartları 879
a. Neticeyi Önleme Yükümlülüğü (Garantörlük) 879
b. Neticenin Önlenebilirliği (Hipotetik Nedensellik) 882
c. Objektif İsnadiyet 884
d. İhmalin İcraya Eşdeğerliği 886
3. Neticeyi Önleme Yükümlülüğünün Kaynakları 889
a. Hukuki Bir Düzenlemeden Kaynaklanan Garantörlük Statüsü 889
i. Evlilik ve Ebeveynlik İlişkisinden Kaynaklanan Yükümlülük 890
ii. Devletin (Kamu Görevlilerin) Koruma Yükümlülüğü 892
b. Sözleşmeden Kaynaklanan Garantörlük Statüsü 894
i. Sözleşmeden Doğan Garantörlüğün Hukuki Temeli 894
ii. Sözleşmenin Kurulması ve Güven Teorisi 895
iii. Görevin Fiilen Üstlenilmesi Şartı 896
iv. Fiilen Üstlenme Şartının İstisnaları 898
v. Garantörlüğün Başlangıcı ve Sona Ermesi 900
vii. Sağlık Mesleği Mensuplarının Özel Durumu 902
c. Ön Gelen Tehlikeden Kaynaklanan Garantörlük Statüsü 904
4. Görünüşte İhmali Suçların Kanuni Dayanağı 907
5. Görünüşte İhmali Suçlar Sınırlı Sayıda Mıdır? 910
6. Garantörlük ile m. 82/1–(e)'deki Nitelikli Hal Arasındaki İlişki 913
II. İHMALİ SUÇUN TİPİKLİĞİ 916
A. Neticenin Gerçekleşmesi Tehlikesi ve Hareket Yükümlülüğünün Doğması 916
B. Garantörden Beklenen Hareketin Niteliği 917
C. Bireysel Hareket İmkânı 918
D. İhmali Suçun Tipikliğinin Yapısı 919
III. İHMALİ HAREKETTE NEDENSELLİK 919
A. Gerçek İhmali Suçlarda Nedensellik 920
B. Görünüşte İhmali Suçlarda Nedensellik Sorunu 920
C. Şart Teorisinin İhmali Hareket Bakımından Yetersizliği 921
D. Adeta Nedensellik (Quasikausalität) 922
E. Yükümlülüğe Uygun Alternatif Davranışın Varsayımsal Olarak Eklenmesi 922

F. Yargıtay'ın Adeta Nedensellik Yaklaşımı 923
G. Nedensellik ile Objektif İsnadiyet Arasındaki İlişki 924
IV. İHMALİ SUÇLARDA TEŞEBBÜS 924
A. Gerçek ve Görünüşte İhmali Suçlar Bakımından Teşebbüs 924
B. Görünüşte İhmali Suçta Teşebbüsün Başlangıç Anı 927
1. Son Mümkün Müdahale Teorisi 928
2. İlk Mümkün Kurtarma Müdahalesi Teorisi 928
3. Hukuksal Değerin Doğrudan Tehlikeye Düşmesi Teorisi 929
4. Görüşümüz 930
V. İHMALİ DAVRANIŞIN CEZA POLİTİKASINA VE YAPTIRIM TEORİSİNE ETKİSİ 931
§ 46. TAKSİR 933
I. KAVRAM OLARAK TAKSİR 933
A. Kast ile Taksir Arasındaki İlişki 933
B. Taksirin Suç Sistematiğindeki Yeri 934
C. Taksirin Kanuni Olarak Tanımlanması Sorunu 935
D. Taksirin Esası: Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırılık 935
E. Taksirin Bağlantı Noktası: Netice mi, Suçun Bütün Maddi Unsurları mı? 936
II. TAKSİRİN HUKUKİ YAPISINA DAİR GÖRÜŞLER VE SONUÇLARI 937
A. İkili Özen Yükümlülüğünün İhlali Olarak Taksirli Suç 937
B. Finalist Teorinin Taksire Yaklaşımı 939
C. Haksızlık ve Kusurluluktan Oluşan Yapısıyla Taksirli Suç 940
1. Klasik (Nedensel) Teori 943
2. Neo–Klasik Teori 944
3. Modern Öğreti 944
III. TAKSİRLİ SUÇLARIN SİSTEMATİĞİ VE UNSURLARI 947
A. Hareket 948
B. Neticeye Sebebiyet Verme 949
C. Objektif Özen Yükümlülüğünün İhlali 951
1. Objektif Özen Yükümlülüğünün İçeriği ve Ölçütü 951
2. Özen Yükümlülüğünün Sınırlandırılması 953
D. Neticenin Objektif İsnat Edilebilirliği 955
1. Neticenin Objektif Öngörülebilirliği 955
2. Yükümlülüğe Aykırılık Bağı 956
3. Normun Koruma Alanı 958
4. Objektif İsnadiyet Alanında Ortaya Çıkan Problemler 959
a. Mağdurun Eklenen Davranışı (Sorumluluk Gerektirmeyen Kendine Zarar Verme ya da Kendini Tehlikeye Sokma) 959
b. Kasıtlı ya da Kusurlu Üçüncü Kişinin Araya Girmesi 962
c. Failin Taksirli Davranışına Bir Başkasının Taksirli Davranışının Eklenmesi 965
E. Taksirli Suçta Kusurluluk 966
1. Objektif Özen Yükümlülüğünün Bilinebilirliği ve Yerine Getirilebilirliği 967
2. Özen Yükümlülüğüne Uymanın Failden Beklenebilirliği 968
IV. TAKSİRİN TÜRLERİ 969
A. Basit Taksir 969
B. Bilinçli Taksir 970
V. HAKSIZ TAHRİK VE TAKSİRLİ SUÇLAR 972

VI. TAKSİRLİ SUÇLARDA KİŞİSEL CEZASIZLIK SEBEBİ VE CEZADA İNDİRİM YAPILMASINI GEREKTİREN KİŞİSEL SEBEP 973
VII. SINIR OLAYLAR: İHMALİ HAREKETLE İŞLENEN TAKSİRLİ SUÇLAR 975
A. Tipiklik Kapsamında Ele Alınan Yaklaşımlar 977
1. Normatif Yaklaşım Olarak Kınanabilirliğin Odağı 977
2. Natüralist Ontolojik Yaklaşım 979
B. İçtima Çözümü 980
C. Görüşlerin Taksirli Suçlarda Yetersizliği 980
D. Taksir ve İhmal Kavramlarının Karıştırılması 981
E. Yargıtay'ın Yaklaşımı 983
F. Öğretide Benzer Yaklaşımlar 985
G. Taksir ve İhmalin Eşit Kabul Edilmemesi Konusundaki Görüşümüz 986
H. Genel Hükümler Kapsamında Açık Bir Düzenlemeye İhtiyaç Olması 988

§ 47. KAST – TAKSİR KOMBİNASYONLARI: NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇ 991
I. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇUN YAPISI VE UNSURLARI 993
A. Neticenin Objektif Yüklenebilirliği 998
B. Neticenin Sübjektif Yüklenebilirliği 999
II. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇTA ORTAYA ÇIKAN PROBLEMLER 1001
A. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçta Teşebbüs Sorunu 1001
1. Failin Temel Suç Tipine Teşebbüs Etmesi Ancak Taksirle Özel Neticenin Gerçekleşmesine Sebep Olması 1002
2. Failin Ağırlaşmış Neticeye Teşebbüs Etmesi 1005
3. Temel Suçun Teşebbüs Aşamasında Kalması ve Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halin Olmaması 1006
B. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlara İştirak Sorunu 1006

§ 48. TEŞEBBÜS 1009
I. GENEL OLARAK 1009
II. TEŞEBBÜSÜN CEZALANDIRILMASININ NEDENİNE DAİR TEORİLER 1010
A. Objektif Teori 1010
B. Sübjektif Teori 1012
C. Etki Teorisi 1012
D. TCK'nın Benimsediği Yaklaşım 1013
III. TEŞEBBÜSÜN ŞARTLARI 1014
A. Ön Değerlendirme: Suçun Tamamlanmamış Olması ve Suç Tipinin Teşebbüse Elverişliliği 1015
B. Kasten İşlenen Bir Suçun ve Bu Suçu İşlemeye Yönelik Kastın Varlığı 1016
C. Suçun İcrasına Elverişli Hareketlerle Doğrudan Doğruya Başlamak 1018
1. Hazırlık Hareketleri ve Cezalandırılmama Sebebi 1018
2. Elverişli Hareket 1021
3. Mefruz (Kuruntu) Suç 1025
4. İcra Hareketlerine Doğrudan Doğruya Başlama 1026
a. Objektif Teoriler 1027
i. Şekli Objektif Teori 1027
ii. Maddi Objektif Teori 1028
b. Sübjektif Teoriler 1030
c. Karma Teoriler 1031
d. TCK'nın Benimsediği Yaklaşım 1032
5. Tam Teşebbüs–Eksik Teşebbüs Kavramları 1033

6. Birden Fazla Suça Teşebbüs 1035
IV. TEŞEBBÜSTE ÖZELLİKLİ DURUMLAR 1035
V. GÖNÜLLÜ VAZGEÇME 1036
A. Genel Olarak 1036
B. Gönüllü Vazgeçmede Failin Cezalandırılmamasının Nedenini Açıklayan Teoriler 1037
1. Suç Politikası Teorisi 1038
2. Yararlılık Teorisi (Af – Ödül Teorisi) 1039
3. Cezalandırma Amacı Teorisi 1039
4. Hukuk Teorileri 1040
C. Gönüllü Vazgeçmenin Unsurları 1041
1. Suçun Tamamlanmamış Olması 1041
2. Vazgeçmenin İradi ve Gönüllü Olması 1044
3. Gönüllü Vazgeçmeye Dair Sistem 1046
§ 49. İŞTİRAK 1048
I. GİRİŞ 1048
II. SUÇA İŞTİRAKİN HUKUKİ ESASI 1049
III. SUÇA İŞTİRAKTE SORUMLULUĞUN BELİRLENMESİNE YÖNELİK SİSTEMLER 1051
A. Eşitlik Sistemi (Türdeş Faillik) 1051
B. İkilik Sistemi 1052
C. Cezanın Faile Göre Belirlenmesi Sistemi (Sübjektif Sistem) 1053
D. TCK'da Suça İştirak ve Faillik – Şeriklik Ayrımında Benimsenen Sistem 1054
IV. SUÇA İŞTİRAKİN KOŞULLARI 1057
A. Suça Katılanların Birden Fazla Olması 1057
B. Birden Fazla Nedensellik Değeri Taşıyan Hareketin Bulunması 1057
C. Suça İştirak İradesinin Bulunması 1058
D. İşlenişine İştirak Edilen Suçun En Azından Teşebbüs Aşamasına Gelmiş Olması Gerekliliği 1059
V. FAİLLİK 1060
A. Tek Failli ve Çok Failli Suç Ayrımı 1060
1. Tek Failli Suçlar 1060
2. Çok Failli Suçlar 1061
a. Yakınsama Suçları 1062
b. Karşılaşma Suçları 1062
B. Faillik Türleri 1062
1. Müstakil (Doğrudan) Faillik 1063
a. Bizzat İşlenebilen Suçlar 1064
b. Özgü Suçlar 1065
c. Yükümlülük Suçları 1066
2. Müşterek Faillik 1067
a. Genel Olarak 1067
b. Müşterek Failliğin Şartları 1068
i. Suçun İşlenişi Üzerinde Müşterek Hâkimiyet Kurulması 1068
ii. İhmali Hareketle Suça Yapılan Katkının Değeri 1071
aaa) İhmali Hareketle Müşterek Faillik 1071
bbb) İcrai Harekete İhmali Hareketle İştirak 1073
ccc) Hazırlık Hareketleri Müşterek Hakimiyeti Sağlamaz 1075
iii. Birlikte Suç İşleme Kararı 1076
3. Dolaylı Faillik 1081

a. Genel Olarak 1081
b. Dolaylı Failliğin Görünüş Biçimleri 1084
i. Zorlama Yoluyla İradeye Hakimiyet Kurma Şeklinde Dolaylı Faillik 1084
ii. Kusur Yeteneği Bulunmayan Kişinin Araç Olarak Kullanılması Şeklinde Dolaylı Faillik 1087
iii. Araç Kişi Hataya Sevk Edilerek ya da Mevcut Hatasından Yararlanılarak Dolaylı Faillik 1088
iv. İhmali Hareketle Dolaylı Faillik 1091
4. Yan Yana Faillik 1093
VI. ŞERİKLİK 1094
A. Genel Olarak 1094
B. Şerikliğin Cezalandırılmasının Hukuki Esası 1095
C. Şeriklik Türleri 1096
1. Azmettirme 1096
a. Genel Olarak 1096
b. Azmettirmenin Maddi Unsurları 1098
i. Azmettirmenin Konusu 1098
ii. En Az Bir Azmettiren ve Azmettirilenin Bulunması Gerekliliği 1099
iii. Azmettirme Hareketinin Niteliği 1101
iv. Azmettiren ile Azmettirilenin Eylemleri Arasındaki Nedensellik Bağı ve Ortaya Çıkan Neticenin Azmettirene Objektif İsnat Edilebilirliği 1102
v. Azmettirme Eylemi Sonrasında Azmettirilenin Suçun İcrasına Başlamış Olması 1103
c. Azmettirmenin Manevi Unsuru: Azmettirme Kastı 1103
d. Azmettirilenin Kastının Dışına Çıkılması 1104
e. Akim (Sonuçsuz) Kalmış Azmettirme 1106
f. Azmettirmede Cezayı Artıran ve Azaltan Nitelikli Haller 1107
2. Yardım Etme 1109
a. Genel Olarak 1109
b. Maddi Yardım Etme 1111
i. Suç İşlenmesinde Kullanılan Araçları Sağlamak 1111
ii. Suç İşlenmesinden Önce veya İşlenmesi Sırasında Yardımda Bulunarak İcrasını Kolaylaştırmak 1112
c. Manevi Yardım Etme 1112
i. Suç İşlemeye Teşvik Etmek 1112
ii. Suç İşleme Kararını Kuvvetlendirmek 1113
iii. Suçun İşlenmesinden Sonra Yardımda Bulunmayı Vaat Etmek 1113
iv. Suçun Nasıl İşleneceği Konusunda Yol Göstermek 1114
VII. BAĞLILIK KURALI 1114
A. Genel Olarak 1114
B. İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Geçişi 1116
C. Özgü Suçlarda İştirak 1118
VIII. SUÇA İŞTİRAKTE ÖZELLİKLİ DURUMLAR 1119
A. Suçun Örgütlü Olarak İşlenmesinin İştirake Etkisi 1119
B. Örgütsel Hâkimiyete Dayalı Dolaylı Faillik 1120
C. Suça İştirakte Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme 1122
§ 50. SUÇLARIN BİRLEŞMESİ (İÇTİMAI) 1125
I. GİRİŞ 1125
A. Genel Olarak 1125

B. Terim ve Kavram 1127
C. Suçların İçtimaının Konusu 1128
1. Kural: Gerçek Birleşme (Cezaların Birleşmesi) 1128
2. İstisna: Suçların Birleşmesi (İçtima) 1128
D. Suçların Çokluğu Kavramının Anlamı 1129
II. HAREKETİN TEKLİĞİ – ÇOKLUĞU AYRIMI 1130
A. Hareket Tekliği – Çokluğu Ayrımında Uygulanacak Kriter 1130
B. Doğal Hareket Kavramı 1131
C. Hukuki Anlamda Hareket Tekliği 1132
1. Tipik (Normatif) Hareket Tekliği 1132
2. Hareketlerin Doğal Tekliği 1133
D. Karşılaştırmalı Hukukta Hareket Tekliği – Çokluğu Ayrımı 1134
III. FİKRİ İÇTİMA (DÜŞÜNSEL BİRLEŞME) 1135
A. Tanımı ve Hukuki Niteliği 1135
B. Fikri İçtimada Tek Ceza Verilmesini Açıklayan Görüşler 1136
1. Hareket Tekliğini Esas Alan Görüş 1137
2. Non Bis In Idem İlkesini Esas Alan Görüş 1137
3. Görüşümüz 1138
C. Fikri İçtimaın Şartları 1139
1. Eylemin Tek Olması 1139
2. Tek Eylemin Birden Fazla Suça Neden Olması – Fikri İçtimanın Türleri 1141
a. Aynı Neviden Fikri İçtima (Aynı Çeşit Düşünsel Birleşme) 1142
b. Farklı Neviden Fikri İçtima (Farklı Çeşit Düşünsel Birleşme) 1147
3. Her Suç Açısından Kovuşturma Şartlarının Gerçekleşmesi ve Cezalandırılabilir Olması 1149
D. Fikri İçtimada Özel Durumlar 1150
E. Hedefte Sapma Halinde Fikri İçtima Uygulaması 1153
F. Fikri İçtimaın Sonuçları 1155
IV. ZİNCİRLEME SUÇ 1156
A. Tanımı ve Hukuki Niteliği 1156
B. Zincirleme Suçun Şartları 1158
1. Birden Çok Eylem Bulunması 1159
2. Eylemlerin Her Birinin Farklı Zamanlarda İşlenmesi 1162
3. Eylemlerin Aynı Suçu Oluşturması 1165
4. Mağdurun Aynı Olması 1167
5. Suçların "Aynı Suç İşleme Kararının İcrası Kapsamında" İşlenmesi 1171
C. Zincirleme Suçun Sonucu 1173
D. Zincirleme Suçun Uygulanamayacağı Durumlar 1174
V. GÖRÜNÜŞTE İÇTİMA (BİRLEŞME) 1176
A. Genel Olarak 1176
B. Görünüşte İçtima İlkeleri ve Türleri 1177
1. Özel Normun Önceliği İlkesi (Özel Norm – Genel Norm İlişkisi) 1177
2. Bir Normun Diğeri Tarafından Tüketilmesi İlkesi (Tüketen – Tüketilen Norm İlişkisi) 1181
a. Genel Olarak 1181
b. Bileşik Suç 1183
i. Genel Olarak 1183
ii. İki Suçun Unsurlarının Birleşerek Bağımsız Bir Suç Haline Gelmesi 1185
iii. Bir Suçun Diğerinin Unsuru ya da Nitelikli Hali Olması 1186

iv. Bileşik Suçlarda Teşebbüs 1190
3. Yardımcı Normun Sonralığı İlkesi 1190
a. Genel Olarak 1190
b. Geçit Suçu 1192
c. Karma Suç 1194
4. Asli Norm – Yardımcı Norm İlişkisi 1195

YEDİNCİ BÖLÜM
CEZALANDIRILABİLİRLİĞİN SUÇUN UNSURLARI DIŞINDA KALAN ŞARTLARI

§ 51. CEZALANDIRILABİLİRLİĞİN DİĞER ŞARTLARI 1197
I. GENEL OLARAK 1197
II. OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI 1198
III. KİŞİSEL CEZASIZLIK NEDENLERİ 1204
IV. CEZAYI KALDIRAN VEYA AZALTAN KİŞİSEL NEDENLER 1206
V. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA ŞARTLARI 1208
A. Şikâyet 1209
B. İzin, Talep ve Karar 1212

ÜÇÜNCÜ KİTAP
YAPTIRIM TEORİSİ

BİRİNCİ BÖLÜM
CEZA

§ 52. CEZALANDIRMANIN AMACI VE CEZANIN TÜRLERİ 1217
I. CEZA KAVRAMI, TARİHÇESİ VE CEZALANDIRMA YETKİSİNİN KAYNAĞI 1218
A. Yaptırım Kavramı ve Yaptırımın İki İzliliği 1218
B. Ceza Hukuku Teorisinin Bir Parçası Olarak "Ceza" 1219
C. Cezanın Tarihsel Gelişim Süreci 1220
D. Cezalandırma Yetkisinin Kaynağı ve Meşruluğu 1226
1. Görüşler ve Sınıflandırılması 1226
2. Cezalandırma Yetkisinin Kaynağı Tartışması 1228
II. CEZALANDIRMANIN AMACI 1232
A. Mutlak Teoriler 1233
1. Kefaret Teorisi 1235
a. İleri Sürdüğü Görüşler 1235
b. Teorinin Eleştirisi 1237
2. Adalet Teorisi 1238
a. Kant'ın Görüşleri 1238
b. Hegel'in Görüşleri 1241
c. Günther Jakobs'un Görüşleri 1244
d. Teorinin Eleştirisi 1244
B. Nispi Teoriler 1246
1. Genel Önleme Teorisi 1247
a. İleri Sürdüğü Görüşler 1247
b. Teorinin Eleştirisi 1250
2. Özel Önleme Teorisi 1251

a. İleri Sürdüğü Görüşler 1251
b. Teorinin Eleştirisi 1252
C. Karma Teoriler 1255
1. Genel Olarak 1255
2. Andreas von Hirsch'in Görüşleri 1257
3. Claus Roxin'in Görüşleri 1257
D. Görüşümüz ve TCK'nın Benimsediği Sistem 1258
III. CEZALANDIRMANIN İLKELERİ VE ÖZELLİKLERİ 1259
A. Cezalandırmanın İlkeleri 1259
1. Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi 1259
2. Cezaların Şahsiliği İlkesi 1260
3. Cezanın Haksızlıkla Orantılı Olması İlkesi 1261
4. Cezanın Kusurla Orantılı Olması İlkesi 1263
5. İnsan Onuruna Uygun Olma İlkesi 1264
B. Cezanın Özellikleri 1267
1. Etkili Olması 1267
2. Bölünebilir ve Bireyselleştirilebilir Olması 1268
3. Geri Alınabilir ve Düzeltilebilir Olması 1268
4. Maliyetinin Düşük Olması 1269
IV. CEZANIN TÜRLERİ 1270
A. Hukuki Niteliklerine Göre Cezalar 1270
B. Hukuksal Değere Göre Cezalar 1270
C. TCK'ya Göre Cezalar 1271
§ 53. ÖLÜM CEZASI 1272
§ 54. HAPİS CEZASI 1274
I. HAPİS CEZASININ TARİHÇESİ 1274
II. HAPİS CEZASININ İNFAZ YÖNTEMLERİ 1278
A. Toplu Halde İnfaz 1278
B. Hücre Sistemi 1279
C. Karma Sistem 1279
D. Dereceli Sistem 1280
E. Panoptikon Sistemi 1281
III. HAPİS CEZASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER 1283
A. Olumlu Görüşler 1283
B. Olumsuz Görüşler 1284
IV. HAPİS CEZASININ TÜRLERİ 1285
A. Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezası 1285
B. Müebbet Hapis Cezası 1286
1. Genel Olarak 1286
2. Yeniden Topluma Kazandırma ve Umut Hakkı Kavramı 1287
C. Süreli Hapis Cezası 1291
D. Kısa Süreli Hapis Cezası ve Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar 1292
1. Seçenek Yaptırımlara Çevirme Şartları 1293
a. Hâkimin Takdirine Bağlı Olarak Seçenek Yaptırımlara Çevirme Şartları 1294
b. Seçenek Yaptırıma Çevirme Zorunluluğu ve Şartları 1295
2. Çevirmeye Konu Seçenek Yaptırımlar 1296
a. Adli Para Cezasına Çevirme 1296

b. Diğer Yaptırımlara Çevirme 1296
i. Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararın Aynen İade, Suçtan Önceki Hale Getirme veya Tazmin Suretiyle Tamamen Giderilmesi 1297
ii. Bir Eğitim Kurumuna Devam Etme 1298
iii. Belirli Yerlere Gitmekten veya Belirli Etkinlikleri Yapmaktan Yasaklanma 1299
iv. Ehliyet ve Ruhsat Belgelerinin Geri Alınması, Belli Bir Meslek ve Sanatı Yapmaktan Yasaklanma 1299
v. Gönüllü Olarak Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma 1299
V. HAPİS CEZASININ SAKINCALARINI GİDERMEYE YÖNELİK KURUMLAR 1300
A. Mahkûmiyet Kararı Verilmesini Engelleyen Kurumlar 1300
1. Önödeme 1300
2. Uzlaştırma 1303
a. Onarıcı Adalet Anlayışı ve Uzlaştırma 1303
b. Uzlaştırmaya Tabi Suçlar ve Uzlaştırma Usulü 1306
3. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi 1308
a. Genel Olarak 1308
b. Koşulları 1309
i. Kamu Davası Açılmasını Gerektirir Yeterli Şüpheye Ulaşılması 1309
ii. Soruşturulan Suçun Kanunda Gösterilen Suçlardan Olması 1309
iii. Şüphelinin Daha Önce Kasıtlı Bir Suçtan Dolayı Hapis Cezası ile Mahkûm Olmamış Bulunması 1311
iv. Soruşturmanın Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Halinde Şüphelinin Suç İşlemekten Çekineceği Kanaatini Vermesi 1311
v. Şüpheli ve Toplum Açısından Kamu Davasının Açılmasından Daha Yararlı Olma 1311
vi. Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararın Giderilmesi 1312
c. Kararın Verilmesi, Denetim Süresi ve Neticelenme 1312
4. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması 1313
a. Genel Olarak 1313
b. Koşulları 1314
i. İki Yıl veya Daha Az Süreli Hapis ya da Adli Para Cezasına Hükmedilmesi 1314
ii. Daha Önce Kasıtlı Suçtan Mahkûm Olmamış Bulunmak 1315
iii. Kişilik Özellikleri ile Duruşmadaki Tutum ve Davranışları ile Yeniden Suç İşlemeyeceği Hususunda Mahkemede Kanaat Yaratmak 1315
iv. Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararın Giderilmesi 1316
c. Kararın Verilmesi 1316
d. Denetim Süresi, Hükmün Ortadan Kaldırılması veya Açıklanması 1318
B. Hapis Cezasının İnfazına İlişkin Kurumlar 1319
1. Hapis Cezasının Ertelenmesi 1319
a. Genel Olarak 1319
b. Koşulları 1319
i. Hapis Cezasının İki Yıl veya Daha Az Süreli Olması 1319
ii. Sanığın Daha Önce Kasıtlı Bir Suçtan Dolayı Üç Aydan Fazla Hapis Cezasına Mahkûm Edilmemiş Olması 1320
iii. Sanığın Yeniden Suç İşlemeyeceği Yönünde Mahkemede Kanaat Oluşması 1321
iv. Verilen Zararın Giderilmesi 1321
c. Hapis Cezasının Ertelenmesinin Sonuçları 1322
2. Koşullu Salıverme 1323
a. Genel Olarak 1323

b. Koşulları 1326
i. Hükmedilmiş Hapis Cezasının Belirli Bir Süre Çekilmiş Olması 1326
ii. Hükümlünün Bu Süreyi İyi Hal ile Geçirmiş Olması 1328
c. Koşullu Salıverilme Kararı, Sonuçları ve Kararın Geri Alınması 1329
3. Denetimli Serbestlik 1331
VI. HAPİS CEZASININ İNFAZI 1334
A. İnfaza Başlama 1334
1. Hükümlülerin Kuruma Kabulü 1334
2. Hükümlülerin Kuruma Yerleştirilmesi 1336
B. İnfazın Ertelenmesi 1336
1. Hastalık Nedeniyle İnfazın Ertelenmesi 1337
2. Hükümlünün İsteğiyle İnfazın Ertelenmesi 1337
C. Ziyaret, Görüşme ve Haberleşme 1338
D. İnfazın Gevşetilmesi ve İzin 1340
E. Disiplin Cezaları ve Tedbirleri 1341
F. Ödüllendirme 1342
G. Ceza İnfaz Kurumlarının Türleri 1343
§ 55. ADLİ PARA CEZASI 1347
I. KAVRAM 1347
II. ADLİ – İDARİ PARA CEZASI AYRIMI 1348
III. ADLİ PARA CEZASININ BELİRLENMESİ 1348
IV. ADLİ PARA CEZASININ İNFAZI 1351
§ 56. CEZASININ BELİRLENMESİ VE BİREYSELLEŞTİRİLMESİ 1354
I. TEMEL CEZANIN BELİRLENMESİ VE BİREYSELLEŞTİRME 1354
A. Genel Olarak 1354
B. Temel Cezanın Belirlenmesinde Göz Önünde Bulundurulacak Haksızlık ile Bağlantılı Hususlar 1356
C. Failin Kast veya Taksire Dayalı Kusurunun Ağırlığı 1358
D. Olası Kast ve Bilinçli Taksirin Cezaya Etkisi 1359
E. Suçun Nitelikli Hallerinin Uygulanması 1360
II. SONUÇ CEZANIN BELİRLENMESİ VE ETKİ EDEN HUSUSLAR 1360
A. Suçun Özel Görünüş Biçimleri 1361
B. Kusurluluğu Azaltan Nedenler 1362
C. Kişisel Cezasızlık Nedenleri ve Cezayı Kaldıran Kişisel Nedenler 1363
D. Takdiri İndirim Nedenleri 1363
III. CEZALARIN MAHSUBU 1365

İKİNCİ BÖLÜM
GÜVENLİK TEDBİRLERİ

§ 57. GÜVENLİK TEDBİRİ KAVRAMI VE TÜRLERİ 1367
I. KAVRAM VE UYGULAMA ŞARTLARI 1367
A. Kavram 1367
B. Uygulanma Şartları 1368
1. Tehlikelilik 1368
2. İşlenmiş Bir Suç Bulunması 1369
3. Kanunilik 1370
4. Mahkeme Kararı 1370

II. BELLİ HAKLARI KULLANMAKTAN YOKSUN BIRAKMA 1370
III. MÜSADERE 1373
A. Eşya Müsaderesi 1374
1. Suçla Bağlantılı Eşyanın Müsaderesi 1375
2. Konusu Suç Olan Eşyanın Müsaderesi 1377
B. Kazanç Müsaderesi 1377
IV. ÇOCUKLARA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ 1379
A. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler 1380
B. Yönlendirme Tedbirleri 1380
V. AKIL HASTALARINA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ 1382
VI. TEKERRÜR 1383
A. Genel Olarak 1383
B. Tekerrür Hakkındaki Görüşler 1383
C. Tekerrürün Uygulanma Şartları 1385
1. Daha Önce Verilmiş Bir Mahkûmiyet Kararı 1385
2. Tekerrür Süresi İçinde Yeni Bir Suç İşlenmesi 1386
D. Tekerrürün İstisnaları 1387
E. Tekerrürün Sonuçları 1388
F. Özel Tehlikeli Suçlular 1388
VII. TÜZEL KİŞİLER HAKKINDA UYGULANACAK GÜVENLİK TEDBİRLERİ 1389

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN DURUMLAR

§ 58. CEZA SORUMLULUĞUNU ORTADAN KALDIRAN SEBEPLER 1393
I. SANIĞIN VEYA HÜKÜMLÜNÜN ÖLÜMÜ 1393
A. Sanığın Ölümü 1394
B. Mahkûmun (Hükümlünün) Ölümü 1394
II. AF 1395
A. Affın Çeşitleri 1396
1. Genel Af 1396
2. Özel Af 1397
III. ZAMANAŞIMI 1398
A. Genel Bilgiler 1398
B. Hukuki Niteliği 1399
C. Dava Zamanaşımı 1400
1. Genel Bilgiler 1400
2. Zamanaşımı Süreleri ve TCK'nın Benimsediği Sistemde Zamanaşımının Hesaplanması 1401
3. Aynı Fiilden Dolayı Yeniden Yargılama Halinde Zamanaşımı Süresi 1403
4. Zamanaşımının İşlemeye Başlama Anı 1403
5. Dava Zamanaşımın Durması veya Kesilmesi 1404
a. Dava Zamanaşımının Durması 1405
b. Dava Zamanaşımın Kesilmesi 1406
D. Ceza Zamanaşımı 1407
1. Genel Bilgiler 1407
2. Zamanaşımı Süreleri 1407
3. Zamanaşımının İşlemeye Başlama Anı 1409
4. Ceza Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi 1409

a. Ceza Zamanaşımının Durması 1409
b. Ceza Zamanaşımının Kesilmesi 1410
5. Ceza Zamanaşımı ve Hak Yoksunlukları 1410
IV. ŞİKÂYETTEN VAZGEÇME 1411

DÖRDÜNCÜ KİTAP
CEZA KANUNLARININ ULUSLARARASI ALANDA UYGULANMASI VE ULUSLARARASI CEZA HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM
YER BAKIMINDAN UYGULAMA

§ 59. CEZA NORMLARININ YER BAKIMINDAN UYGULANMASI 1415
I. ÜLKESELLİK (MÜLKİLİK) İLKESİ 1415
A. Kavram 1415
B. Ülke Kavramı 1417
C. Suçun İşlendiği Yerin Saptanması 1420
1. Genel Olarak 1420
2. Suçun İşlendiği Yerin Belirlenmesinde Sorunlu Durumlar 1422
a. Teşebbüs Aşamasında Kalan Suçlar 1422
b. İhmali Hareketle İşlenen Suçlar 1423
c. İştirak Halinde İşlenen Suçlar 1423
d. Transit Suçlar 1424
e. İnternet Aracılığıyla İşlenen Suçlar 1425
D. Yabancı Ülkede Verilen Hükmün Varlığı (Non bis in idem İlkesi) 1428
II. KİŞİSELLİK İLKESİ 1430
A. Kavram 1430
B. Faile Göre Kişisellik İlkesi 1431
C. Mağdura Göre Kişisellik İlkesi 1432
III. KORUMA (GERÇEKLİK) İLKESİ 1433
A. Görev Suçları (TCK m. 10) 1434
B. Türkiye Zararına İşlenen Suçlar (TCK m. 12/1) 1435
C. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (TCK m. 13/1–b) 1435
IV. EVRENSELLİK İLKESİ 1436
V. İKAME YARGI İLKESİ 1437
VI. YER BAKIMINDAN UYGULAMADA ÖZELLİK GÖSTEREN KONULAR 1438
A. Mahsup 1438
B. Yabancı Mahkûmiyet Kararından Doğan Hak Yoksunlukları 1439
C. Yabancı Normun Göz Önünde Bulundurulması 1441
1. Ceza Hukukunda Yabancı Normun Uygulanabilirliği Sorunu 1441
2. Türk Hukukunda Durum 1442
§ 60. GERİ VERME 1443
I. GERİ VERME KAVRAMI 1443
A. Kavram ve Hukuki Nitelik 1443
B. Sığınma ve Geri Verme İlişkisi 1444
C. Sınır Dışı Etme ve Geri Verme İlişkisi 1445
D. Takas ve Geri Verme İlişkisi 1445
II. GERİ VERMENİN KAYNAKLARI VE BİRBİRLERİYLE İLİŞKİSİ 1445

III. GERİ VERMENİN ŞARTLARI 1447
A. Eyleme İlişkin Şartlar 1447
1. Geri Vermeye Konu Suçun Belirli Bir Ağırlıkta ve Çifte Cezalandırılabilir Olması 1447
2. Suçun Türkiye veya Türk Vatandaşının Zararına İşlenmemiş Olması 1448
3. Suç Hakkında Yargılama Engeli Bulunmaması 1448
4. Talebin Ölüm Cezası veya İnsan Onuru ile Bağdaşmayan Bir Ceza Gerektiren Suçla İlgili Olmaması 1449
5. Suçun Türkiye'nin Yargılama Yetkisinin Dışında Olması 1450
6. Suçun Düşünce Suçu, Siyasi Suç, Sırf Askeri Suç veya Mali Suç Niteliğinde Olmaması 1450
a. Düşünce Suçu 1450
b. Siyasi Suç veya Siyasi Suçla Bağlantılı Suç 1451
i. Siyasi Suç Kavramı 1452
ii. Siyasi Suç Kapsamında Görülmeyen Eylemler 1452
c. Sırf Askeri Suç 1454
d. Mali Suç 1454
7. Eylemin Ağırlığı ile Geri Vermeden Doğacak Mağduriyet Arasında Orantı Olması 1455
B. Faile İlişkin Şartlar 1455
1. Türk Vatandaşı Olmamak 1455
2. Talep Eden Ülkede Ayrımcılığa Uğrama Şüphesi Bulunmaması 1456
C. Özel Koşullarda Geri Verme ve Takas 1457
IV. GERİ VERMENİN USULÜ 1458
A. Türkiye'nin Geri Verme Talebinde İzlenen Usul 1459
B. Türkiye'ye Yöneltilen Geri Verme Taleplerinde İzlenecek Usul 1459
V. GERİ VERMEDE ÖZELLİK (HUSUSİLİK) İLKESİ 1462

İKİNCİ BÖLÜM
ULUSLARARASI CEZA HUKUKU

§ 61. ULUSLARARASI SUÇLAR 1465
I. ULUSLARARASI CEZA HUKUKU KAVRAMI 1465
II. ULUSLARARASI CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI 1466
III. ULUSLARARASI SUÇLAR 1466
A. Uluslararası Suç Kavramı 1466
B. Uluslararası Suçlar 1468
1. Soykırım 1468
2. İnsanlığa Karşı Suçlar 1469
3. Savaş Suçları 1470
4. Saldırganlık Suçları (Barışa Karşı Suçlar) 1471
§ 62. ULUSLARARASI CEZA YARGILAMALARI 1473
I. ULUSLARARASI CEZA YARGILAMALARININ İLK ÖRNEKLERİ 1473
II. ROMA STATÜSÜ VE ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ 1475
III. ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİNİN YARGI YETKİSİ 1477
Kaynakça 1481
Kavram Dizini 1539

Bu belge kitabın içindekiler bölümüdür; sayfa numaraları basılı kitaba aittir. Kitabın sayfası: www.dulger.av.tr/yayinlar/ceza-hukuku-genel-hukumler/